

Identifikace:

Věk: 45 let

Pohlaví: žena

Původ: ČR

Vzdělání: VŠ

Bydliště: Praha

Co jsi prožívala v 80. letech?

Byla jsem studentkou 2. ročníku VŠ a v té době došlo ke střetu studentů s policisty, což byla v podstatě poslední kapka. Zapojili se herci, zpěváci, prostě kulturní část národa, a pak normální občané. Tehdy televize ani noviny neinformovaly pravdivě o tom, co se děje v téhle zemi. Takže my studenti jsme tiskli informace o tom, co se děje v Praze, kopírovali je a roznášeli je po městě a jezdili jsme do různých moravských měst (pocházím z Moravy) mezi dělníky a tak, abychom je informovali o tom, co se doopravdy děje.

Jak jsi vnímala opoziční demonstrace během roku?

Popravdě řečeno nejdřív s obavou, že jestli se to nepodaří, tak nás komunisti všechny vyhodí ze škol, ale to byla prostě krátká úvaha, protože jsem věděla, že musíme udělat všechno pro to, abychom už nemuseli dál takhle žít.

Kdo symbolizoval změny?

Asi Havel, protože v každém období svého života říkal pravdu.

Kdo symbolizoval změny v tvém okolí?

Třeba naši učitelé se zapojili mnohem později než studenti, byli moc opatrní. Takže je uvést nemůžu. Po letech mě nenapadá ani nikdo ze studentů, byli jsme v tom tak nějak všichni stejně.

Jaká jste měli očekávání?

Nijak jsme o tom nepřemýšleli, prostě jsme věřili, že se to povede.

Jak probíhala listopadová revoluce v tvém okolí?

Hlavní střet byl v Praze. V Praze byl plný Václavák, u nás v Brně náměstí Svobody.

Kdo byl nejvíc aktivní?

No hlavně studenti, potom herci a umělci.

Jak se aktivizovala veřejnost?

Asi pozvolna. Když dostali informace od nás studentů a v divadle od herců, kteří místo hraní mluvili o tehdejší situaci s diváky, tak se postupně začali přidávat. Hlavně je k tomu ale přimělo násilí na jejich dětech, to si žádný rodič nenechá líbit.

Jak fungovaly místní mocenské struktury?

Já s nimi naštěstí neměla žádnou osobní zkušenost, ale samozřejmě vím, že byli 40 let pod vlivem komunistů, a tak taky jednali v jejich zájmu.

Co se pro tebe stalo zlomovým okamžikem?

Asi ten den, kdy se Havel stal prezidentem.

Co formovalo tvé postoje?

Vidět studenty, kolegy, jak se nejdřív od všeho úplně distancují až po ten převrat, po kterém začali vykřikovat protikomunistický hesla a tvářili se, že snad všechny ty studenty na VŠ vedli oni a mají tu největší zásluhu...

Kdo byl garantem správného vývoje?

Pro mě a pro spoustu dalších to byl Havel, protože on svůj názor neměnil, i když ho za to zavřeli, stíhali. Jeho divadelní hry se tady nesměly uvádět. V té době jsem zažila to srovnání v nejbližším okolí, kdy lidi takzvaně převlékali kabáty – bez ostychu, z hodiny na hodinu.

Jak jsi vnímala roli médií?

Zatímco před revolucí se tady člověk nedozvěděl pravdivou informaci ani o ČR, ani o světě, tak po revoluci se do médií dostaly pravdivé informace. Občanské fórum mělo i na tomhle zásluhu.

Vnímala jsi listopadovou revoluci jako pozitivní změnu?

Ano, jako většina studentů jsem ji přinejmenším vnímala jako pozitivní z toho důvodu, že se nám, mladým lidem, otevřou hranice této země a budeme moct cestovat po světě. Bylo to tu jako vězení.

Vnímáš ji i dnes jako pozitivní?

Ano, doteď je rozhodně pozitivní, cestování už není hlavním důvodem, a pokud, tak vzhledem k našim dětem, protože s tím mají možnost studovat jazyky a tak, ale samozřejmě změny k lepšímu vidím ve všech oblastech, i ve své profesi cítím úlevu. Hry už nejsou posuzovány komunisty, zda jsou či nejsou vhodné.

Jsou dnešní poměry spíše podobné těm předlistopadovým, nebo se od nich spíše liší?

Nesrovnatelně. Vždyť teď jsme svobodní lidé.